

Handläggare
Helen Slättman
Telefon: 0850829332**Till**
Kommunstyrelsen

Lärdomar från verksamheter för barn och unga – utvärdering av Stockholms stads hantering av covid-19-pandemin

Initiativärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan av Lärdomar från verksamheter för barn och unga –
utvärdering av Stockholms stads hantering av covid-19-pandemin
godkänns.

Sammanfattning

Denna rapport syftar till att synliggöra hur ett antal av stadens
verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar har ställt om sitt
arbete under pandemin och vilka lärdomar de gjort. Rapporten som
tagits fram av Governo AB består av 13 fallstudier som ska kunna
bidra till inspiration, lärande och egen reflektion för fler
verksamheter inom Stockholms stad.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att stadens
verksamheter tar del av de utvärderingar som görs och dess
slutsatser och lärdomar. Genom att lära av de erfarenheter som
gjorts under krisen kan staden stå ännu starkare både i vardag och i
kris.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 17 juni 2020 att stadens hantering
av covid-19-pandemin ska utvärderas. Utvärderingen sker i flera
steg och hittills har en processutvärdering av den första tidens
krishantering och en utvärdering av centrala krisledningens (CKL)
arbete i det inledande skedet genomförts samt fördjupade analyser
av äldreomsorgen, ledarskapet under pandemin samt utsatta
områden. En slutrapport kommer under våren 2022 som
sammanställer utvärderingens alla genomförda delar. Det
övergripande syftet är att skapa lärande och utveckling för den
fortsatta hanteringen av pandemin och kommande kriser, men också
för kvalitetsförbättringar i vardagen.

Denna rapport syftar till att synliggöra hur ett antal verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar har ställt om sitt arbete under pandemin och vilka lärdomar de gjort. Rapporten som tagits fram av Governo AB består av 13 fallstudier som ska kunna bidra till inspiration, lärande och egen reflektion för fler verksamheter inom Stockholms stad. Följande verksamheter inom staden har delat med sig av sina upplevelser och insikter från pandemin:

- Skarpnäcksfältets förskoleområde
- Rödabergsskolan – grundskola på Norrmalm
- Södra Latins gymnasium på Södermalm
- Lindeparkens gymnasiesärskola i Skärholmen
- Kulturskolan i Hässelby-Vällingby
- Fritidsenheten i Farsta
- Träffstugans fritidsgård i Sköndal
- Idrottsförvaltningens simskoleverksamhet
- Enheten för förebyggande arbete i Spånga-Tensta
- Odenplans ungdomsmottagning
- Utredningsenheten i Enskede-Årsta-Vantör
- Beställargruppen funktionsnedsättning i Hässelby-Vällingby
- Korttidshemmet Drömmen vid socialförvaltningen

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdirektörens stab.

Ärendet

Flera rapporter och undersökningar från myndigheter, forskningsinstitut samt ideella föreningar har beskrivit barns och ungdomars situation under pandemin. Även om barn och unga generellt inte har drabbats lika hårt av egen sjuklighet till följd av covid-19 så har de påverkats av förändringar och restriktioner i samhället till följd av pandemin. När det gäller barns och ungas mående så har signaler kommit om att pandemin försämrat framförallt ungdomars psykiska hälsa samt att brister i skyddsnätet för barn och unga har synliggjorts.

Syftet med denna rapport är att synliggöra hur ett antal verksamheter för barn och unga inom Stockholms stad har ställt om sitt arbete under pandemin för att kunna möta barn och ungdomar och vilka lärdomar de kunnat dra utifrån denna omställning. Då vi valt att låta verksamheterna själva berätta och beskriva sitt arbete utgör visserligen inte rapporten en utvärdering i formell mening men likväl ett mycket viktigt dokument. Genom att synliggöra

verksamheternas egna berättelser kan dessa bidra till inspiration och lärande även för andra verksamheter.

Rapporten baseras på 13 fallstudier från olika verksamheter i Stockholms stad. Varje fallstudie beskriver omställningsarbetet i respektive verksamhet med fokus på förändrade arbetsätt, hur målgruppens behov kunnat mötas samt vilka insikter och lärdomar verksamheterna har gjort. I rapportens övergripande slutsatser konstateras ett lärande på två nivåer. Dels handlar det om lärdomar för den egna verksamheten, som också kan vara relevant för andra, liknande verksamheter. Dels handlar det om vad staden i stort kan lära om sina verksamheter och dess målgrupper.

Rapportens övergripande slutsatser är:

Pandemin har bidragit till ökade insikter om målgruppernas behov och förutsättningar.

Förståelsen för målgruppernas varierade behov och förutsättningar har funnits sedan tidigare men pandemin har synliggjort olikheter ännu mer. Viktiga lärdomar har kunnat dras om hur verksamheterna kan nå ut till sina målgrupper, både i pandemin och i ett normalläge.

Verksamheterna bedömer att de i stort har kunnat möta barns och ungas behov under pandemin.

Utmaningarna har varit många och flera verksamheter beskriver att de har haft svårt att nå målen och har fått prioritera utifrån målgruppens främsta behov. Andra beskriver att de istället har överträffat sina mål och lyckats bättre än i vanliga fall. Gemensamt för alla är att de upplever sig ha klarat sina uppdrag på en grundläggande nivå.

Det har varit svårare för verksamheten att möta behoven hos målgrupper med större behov av stöd.

För barn och unga med funktionsnedsättning har de negativa konsekvenserna varit särskilt tydliga. Verksamheterna beskriver att pandemin har påverkat dessa barn och ungdomars självständighetsutveckling när begränsningar har gjorts i deras vardag som till exempel inställda sociala och kulturfrämjande aktiviteter.

Den digitala omställningen har öppnat nya dörrar men ställer höga krav på goda förutsättningar.

Verksamheterna beskriver flera positiva effekter av digitala lösningar. Som exempel nämns att vissa barn och ungdomar har lättare att delta när en aktivitet sker digitalt och har också lättare att uttrycka sig och sina behov digitalt. Digitala möten har också inneburit effektivare arbetsätt då man undvikit onödigt resande.

Verksamheterna beskriver dock vikten av att ha fungerade digitala verktyg samt digital kompetens hos chefer och medarbetare.

Den ”analoga” omställningen har varit minst lika betydande som den digitala.

En bedömning hos verksamheterna är att den digitala delen av verksamheten kan fungera som ett komplement men aldrig helt ersätta de fysiska mötena. Flera av verksamheterna kan inte bedrivas digitalt och där har omställningen handlat om förändrade arbetssätt för att kunna bedriva verksamheten på ett smittsäkert sätt.

Teamkänslan, inom en arbetsgrupp och över verksamhetsgränser, och kreativ förmåga har varit viktiga framgångsfaktorer i omställningsarbetet.

Flera verksamheter beskriver hur ett väletablerat kollegialt samarbete har kunnat stötta den enskilda medarbetaren i att våga testa nya arbetssätt och metoder.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Att säkerställa att barn och unga i Stockholm får sina behov och rättigheter tillgodosedda är oerhört viktigt. Staden har högt ställda ambitioner på detta område. Det är också en anledning till att staden har valt att hålla verksamheter öppna i så stor utsträckning som möjligt under pandemin.

Stadsledningskontoret anser att fallstudierna utgör ett bra kunskapsunderlag för att förstå de utmaningar som har funnits i de flesta verksamheter under pandemin, men de visar också på en omställningsförmåga och ambition att hitta nya arbetssätt för att kunna tillgodose barns och ungdomars behov.

En viktig lärdom som de ingående verksamheterna har dragit är en ökad kunskap om målgruppernas behov och förutsättningar. Stadsledningskontoret anser att alla verksamheter behöver reflektera över hur man tar nya kunskaper och arbetssätt vidare, både i den fortgående pandemin men även för att utveckla verksamheterna under normala förhållanden. Att kontinuerligt hålla sig uppdaterad om barn och ungdomars behov och förutsättningar är angeläget för att staden ska kunna erbjuda de verksamheter som behövs och som efterfrågas och av hög kvalitet.

Flera verksamheter beskriver svårigheter med att säkra det enskilda barnets eller ungdomens delaktighet och inflytande över insatserna under pandemin. Barns deltagande och delaktighet är en viktig del för att leva upp till barnkonventionen. Barnombudsmannen har genomfört ett arbete om barns delaktighet där barn har fått komma till tals och berätta om sin upplevelse av bland annat stadens

verksamheter och av pandemin, resultatet beskrivs i Barnombudsmannens årsrapport. Dessa synpunkter är också viktiga att dra lärdom av när det gäller utveckling av stadens verksamheter. Även i funktionshinderombudsmannens årsrapport beskrivs pandemins konsekvenser för målgruppen.

Stadsledningskontoret anser vidare att det är viktigt att stadens verksamheter fortlöpande följer utvecklingen hos den målgrupp som de riktar sig till då effekter av pandemin kan visa sig långt senare. Kompensatoriska åtgärder kan komma att behövas för olika målgrupper, till exempel inom förskola och skola samt för barn med funktionsnedsättningar eller andra särskilda behov.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anmälan av Lärdomar från verksamheter för barn och unga – utvärdering av Stockholms stads hantering av covid-19-pandemin godkänns.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Magnus Thulin
Stabschef

Bilagor

1. Lärdomar från verksamheter för barn och unga – Utvärdering av Stockholms stads hantering av covid-19-pandemin, Governo AB.